

Hibru adi letama

Yesu Keriso tauna ya saǵa guratana, nam anea maika

¹ Boni raǵandie Mamaitua keda tabu be tabu* ǵarodie raǵan toitoi waǵawaǵadama Israel ǵarodie ya giugiuna. Be inam giudima matabudi peroveta ya riuedi be taudi yatayatadama Israel ǵarodie a rarauguguyana. ² Be yodi raǵan damodie tauna natuǵominama ya vine be ya riupore da tauna Mamaitua na giuma ǵorode ya rarauguguyena. Tauna vutuna Mamaitua ya vinena da yaba matabudi ei buderiedi be ei badedina, be mate taune Mamaitua dobu be yaba matabuna ya voiedina. ³ Be Mamaitua neneǵarinama matabuna natunama ǵorone e rawarawa maǵatarina, be tauna na yawasanama teneǵinama maika Mamaitua. Be tauna riunama wairewapanine yaba matabuna ta kennaka watanana. Be raǵanine tauna banaga adi gewagewama ya koǵakoǵa porena murine, tauna ya naǵo marae be Mamaitua wairewapanava vavasaǵinama kasaune ya miana.

⁴ Vutuna aubainama tauna Bada dosinama ya tubuǵana, be anea matabudi tauna ewai badedina. Be tauna isa wairewapanava vavasaǵinama ya

* **1:1:** Keda tabu be tabu ǵarodie Mamaitua ya giugiuna inam umanama: Tauna rauguguye ya giugiu, raubonie, mataire, anea, be ya toi rereǵena.

paǵona, be isanama ya saǵa guratana nam anea isedima maika.

⁵ Mamaitua ya riuna,

“Tam taugu natuǵomiguma, manaka taugu tam è tikam da tam taugu Natuguma.”

Ko noǵoti da inam riunama nam anea ǵarodie nama i riuna, ibewa. Be mate Mamaitua ya riuna, “Tauna Tamanama taugu, be tauna taugu natuǵomiguma.”

⁶ Be raǵanine natunama kaevou ya riuporena dobue, mate ya riu munaǵana, “Mamaitua na aneama matabudi tauna natunama sibo a rauduneena.” ⁷ Be anea adi giuma inam umanama,

“Mamaitua na aneama taudi inam taunoya ǵoma be è riuriuporedina raǵanine, taudi maika sive bo kai.”

⁸ Be tauna natuǵominama aubainama umanama Mamaitua ya giuna,

“Tam Mamaitua, be am waibadama e kena da e kena nonoǵana.

Be am waiguyaue didimanae banaga kwai badedi be kwa voiedi da taudi mate didimanae ta miana.

⁹ Tam didimana kuyai nuapaǵoe be yawasana barebaredima kuya tuaǵaiedina.

Vutuna aubainama Mamaitua, am Mamaituama ya vinem

be ya kawa saǵem da am waibadama dibune mara banegidima ya biridina.

Inam kedane tauna ya kawa saǵem be nua-vere dosinama ya utemna.”

¹⁰ Be mate Mamaitua ya riuna,

“Bada, boni pakane tam dobu kuyai tubuġina, be mara matabudi nimame kuya voiedina.

11 Be taudi matabudi tokare tai kavedina, be tam kwa mia nonoġana.

Taudi tokare gara maika ta gwamatu, **12** be kwa viri kudukududi da kwai poraġana.

Be tam tokare teneġimma nama kwa mia nonoġana, be nam airaġan kwa boru vitarem.”

13 Mamaitua nam aba aneanama umanama i riuena,

“Kasaugue kwa mia, be am ġaviamma kaġamma dibune yà biridi be kwa vadididina.”

14 Ibewa da anea taudi arua be tawai taunoyana, tauda aitauġa Bada yawai yawasanidana ġarode sagudama aubainama.

2

Nam parata tà pare be wari kedaġa tà naġo

1 Tauda vari verenama tè vaivaiena naumeki da tà kaididi da bagibaginaġa. Inam kedane tokare dà paratama noġode e kenakenana, nam tà pare be wari kedaġa tà naġo, ibewa!

2 Baninama ko noġoti da boni Mamaitua na giuma anea a paġo be banaga ġarodie a giuguedina, be aitauġa anea adi giuma nam tiwai beavaiedi be ti vovo teyeteyedina, taudi adi kovogħama a banabanavidina. **3** Be yodi Mamaitua yawasana dosi vavasaġinama ya utedana. Be inam yawasaninama varinama Bada ġominama ġarode ya giuedina, be nam anea. Be tauma aitauġa inam giudima Bada mudune kè vaivaiedina, tauma ka riuriuna da inam

giudima matabudi riukaua. Vutuna aubainama dēgoda inam riudima nam tài beavaiedi be nam tài muriwatanedi, ko nōgonogötina tokare na kovōgama tà vore, bo? ⁴ Be Mamaitua inam varinama verenama kawa rewapaninama, aubainama mataira be voia dosidima mate ya voivoiedina. Be tauna na ġōne puyo Arua Babau banaga ya utedina. Inam kauidima matabudi ya voivoiedina banaga sibo a kataie da inam varinama riukaua.

Yesu waiyawasanidama aubainama yai rawabanaġa ġomana

⁵ Tauma kè riuemina da dobu vaunama e veraverauna, tokare e tavana. Be uma dobunama vaunama tokare nam anea tai bade, ibewa.
⁶ Baninama girugiruminama porane umanama ya riuna,

“Banaga adi verema aba da tam sibo kuya sagudi?
 Be banaga adi sedama aba aubainama kwa raberabe kauedi?

⁷ Tam kuya voiedi da taudi raġan ġaubonaġa anea adi rewapanama dibune a rautapa miana,
 be muriġa tam kuya kawa saġedi da neneġara be vivira kuya utedina.

⁸ Dabudine yaba matabudi tauna na waibadama dibune kuya biridina.”

Mamaitua yaba matabuna Yesu na waibadama dibune ya biridina, be nam aiyaba mabine ima raberabe munaġena, ibewa. Avedi da inam kauidima yodi nam te katai kauedi be tama kitakita kauedina, be yaġoro da taudi Yesu na waibadama dibune ta miamiana. ⁹ Be yodi tà kita da Yesu tauna raġan ġaubonaġa anea adi

rewapanama dibune ya rautapa miana, bani-nama Mamaitua na raukiviveree Yesu banaga aubaidama ya mariyawa be ya gurina. Vutuna aubainama yodi Mamaitua tauna neneğara be vivira dosidima Yesu ya utena. ¹⁰ Mamaitua tau-name aubainama yaba matabuna ya voiedina, be yodi na rewapanae e raberabedina. Mamaitua na ġoana kauama da tauna na sedama matabudi e nawedi marae be ta mia kauana. Vutuna aubainama Mamaitua Yesu ya riupore be yai nua-toitoina. Be inam wainuatoitoine Mamaitua Yesu ya voie da banaga batuturinama ya tubuġana. Yesu tauna vutuna taukuvesa.

¹¹ Yodi Yesu tauna banaga babaunama, be taudi aitaugħa ya kawakawa babaudina, taudi matabudi yodi tamedima tenaġħa. Vutuna aubainama Yesu debanama torane taudi e riuriuedina da tauna tasitasinama, ¹² be mate Yesu umanama ya riuna,

“Tam isamma taugu tasitasiguma tokare yài kataidina,

be taparoro nopone isamma taugu yà kawa saġena.”

¹³ Be mate tauna ya riuna, “Taugu Mamaitua yàwai sumaġħena. Yodi ko kita, taugu umanema Mamaitua na sedama ya uteuteguna mate.”

¹⁴ Mamaitua na sedama taudi banaga ġoma, taudi visiġodi be kosinidima ta kenakenana. Vutuna aubainama Yesu mate yai rawabanaga ġoma be banaga tubuġidama ya paġona. Baninama inam kedane tauna teneteneğinama da e gurina. Be ya gurigurina raġħanine tauna guri taupakinama na waibadama ya kawa gewagewana, guri taupakinama tauna vutuna Diaboro. ¹⁵ Inam

kedane taudi aitaugā noğone guri na waibadama dibune a mia be a nainairana, matabudi ya kuvesidina.

¹⁶ Be tauda tè kataie da Yesu ya verauna Eibraham na sedama sagudima aubainama, be nam anea sagudima aubaidi. ¹⁷ Vutuna aubainama tauna yai rawabanaga ġomana, tasitasinama tauda maika. Be inam kedane tauna ya raunuatoieda be pirisi dosinama patupatutunama ya tubuġana, be dabudine Mamaitua noğone banaga adi gewagewama maesinama ya paġona. ¹⁸ Baninama tauna ġominama mate boni raurubu be wainuatoitoi Seitan ġarone ya banavidina. Vutuna aubainama yodi aitaugā da Seitan e rarrau rubudina, Yesu tokare teneteneğinama da e sagudina.

3

Yesu tauna ya saġa guratana, nam maika Mousis

¹ Vutuna aubainama yau bana, aitaugā Mamaitua ya vinevinemina, yodi Yesu ko noğotina, tauna Mamaitua ya riupore be tauda dà pirisima dosinama ya tubuġana. Tauna vutuna tħaww sumaqbe be tħiġiġuena. ² Mamaitua Yesu ya vinena, be Yesu Mamaitua ġarone yai patutu kauana maika Mousis. Nama Mousis Mamaitua na vadama ġarodie yai patutuna. ³ Ko noğoti da vada verenama banaga tokare ta kawa saġena, be you vada taukerinama tokare ta kawa saġe vavasaġena, nam maika na vadama. Be tenegħinama nama Mamaitua Mousis ya kawa saġena, be you Yesu tauna vada taukerinama

aubainama, Mamaitua Yesu ya kawa saǵe guratena, nam maika Mousis, baninama Mousis tauna taunoya ġoma. ⁴ Vada matabudi taukerinama banegidima ta miamiana, be Mamaitua tauna yaba matabudi taukeridima.

⁵ Mousis tauna Mamaitua na taunoyama be Mamaitua na vadama ġarodie yaba matabuna ya noya kauedina. Be Mamaitua muriǵa da tokare aba e vatona, Mousis noǵone yawai maǵatari dokedina. ⁶ Be Keriso tauna nam Mousis maika, ibewa. Keriso tauna vutuna vada taupakinama natuǵominama, vutuna aubainama Mamaitua na vadama ġarodie Keriso e noyanoya kauana. Be yodi tauda aitauḡa waisumeǵidama, naumeki da nuadama torane tà midi da bagibaginaǵa, baninama tauda vutuna Mamaitua na vada ġomama. Inam noǵitinama vutuna ma nuavereda tà noǵota watanena naumeki da, dà raǵanima damone.

Mamaitua aba e riuriuena nam ko raukosoǵaiǵai

⁷ Vutuna aubainama Arua Babau umanama e riuriuna,

“Manaka taumi yau giuma ko vaivaiena,

⁸ nam ko kawa nopobadomi, maika boni waǵewaǵemima a voivoiana nama.

Inam raǵanine ⁹ waǵewaǵemima taudi modi 40
nopodie yau voiama dosidima a kitedina,

be yaǵoro taudi a raukosoǵaiǵai be dobu
kavakavane a rara rubuguna.

¹⁰ Vutuna aubainama taugu nuaguma yai medi
kaua be ġarodie umanama è riuna,

‘Taudi raǵan matabuna adi ġoane nama ta
naǵonagona, be taugu yau kedama nam

tima katakataie be timawai muriwatanena.’

11 Naumeki da taugu nuaguma yai medi be umanama è sauga wapana,

‘Taudi nam airaġan yau gabuma ġaukune ta tava be ta sipere’.”

12 Yau bana, ko kita kaua da raġan matabuna Mamaitua koi sumaqenä, be nopomie nam gewagewa e kena da Mamaitua yawayawasaninama ko mia tautaurie, avedi. **13** Vutuna aubainama yau bana, taumi manaka raġandie raġan matabuna ami banagama ami banagama mate koi kawa duġu vivira da gewagewa nam sibo ya boru waideġemi be ya kawa nopobadomi. Inam vutuna aubainama Mamaitua ya riuna, “Manaka taumi yau giuma ko vaiena”. **14** Tauda waisumaġa tèwai karena raġanine, tauda Keriso na banagama tè tubuġana, be dà waisumaġama yai rewapana kauana. Be yodi tà kita kaua da dà waisumaġe tà midi da bagibaginaġa, be nam tauna tà gose pore, naumeiki da damone.

15 Vutuna aubainama Mamaitua na giuma, kaite è riuriuemina yodi yà riu munagmina,

“Manaka taumi Mamaitua na giuma ko vaivaiena,
nam ko kawa nopobadomi,
maika boni koya voivoiana nama.”

16 Abaqā banegidima boni Mamaitua riunama a vaie be a raraу kosoġaiġai? Inam aitaugā Ijiptma be Mousis yawai doka dobigedina, taudi vutudi. **17** Be modi 40 nopolie boni abaqā banegidima ġarodie Mamaitua nuanama yawai medi? Inam aitaugā gewagewa a voivoiedi be

muriğā dobu kavakavane a gurina, taudi vutudi.
18 Be abağā banegidima ġarodie boni Mamaitua ya sauga wapa be umanama ya riu? “Taudi nam airaġan yau gabuma ġaukune ta tava be ta sipere.” Inam aitaugā Mamaitua a rawarawa ġaiġaiena, taudi ġarodie. **19** Yodi tà kita da aba aubainama taudi Mamaitua na gabuma ġaukune nam ti tava. Inam baninama nam tauna ti sumaġena.

4

Mamaitua na gabuma ġaukune tà naġona

1 Be Mamaitua na saugama yaġoro e kenakenana, da na damma gabu ġaukune sibo a tavana. Be Israel banegidima Mamaitua na gabuma ġaukune nam ti tavana be na saugama yaġoro e kenakenana. Vutuna aubainama tauda inam gabunama tà paġona. Be tà kita kaua da tauda dà waisumaġe nam inam banegidima maika kedae tà guri rovo. **2** Tauda inam riunama verenama tè vaivaiena teneġinama maika taudi. Be taudi inam riunama nam ti sumaġena aubainama, inam riunama na verema nam ti banavina. **3** Baninama tauda aitaugā tà waisumaġana, inam gabunama ġaukune tokare tà saġana. Be aitaugā nam timawai sumaġana, Mamaitua umanama ya sauga wapa be ya riuedina,

“Taugu nuaguma yai medi da è sauga wapa be è riuna:

Taudi nam airaġan yau gabuma ġaukune ta tava be ta sipere.”

Mamaitua boni dobu yawai tubuġie da yodi tauna gabu ya vokaukaua wainonogi da e kenakenana, be yaġoro taudi tokare nam inam gabune ta saġa

be ta sipere. ⁴ Baninama rağan aniwai 7-nama na giuma Mamaitua umanama ya riuna, “Mamaitua yaba matabuna ya voivoiedina yai kovidi be rağan aniwai 7 ne ya siperena.” ⁵ Be muriğä ya riuna, “Taudi nam airağan yau gabuma ġaukune ta tava be ta sipere.” ⁶ Be yodi tà kita da Mamaitua na saugama yağoro e kenakenana, da na damma gabu ġaukune sibo a tavana. Be tauna riunama verenama Israel banegidima ġarodie a rauguguya dokena, be taudi a rawağaiğaiena, aubainama nam dabudi ti tavana. ⁷ Vutuna aubainama Mamaitua rağan gesau vaunama ya boruna da na damma gabu ġaukune sibo tè tavana. Be inam rağaninama tauna yai isana, ‘Manaka’. Be riu ‘Manaka’ boni Deivid ġarone ya vatovatona, inam vutuna kaite è riuemina,

“Manaka taumi yau giuma ko vaivaiena,
nam ko kawa nopobadomi.”

⁸ Be Josua Israel banegidima nam Mamaitua na gabuma ġaukune i doka tavaitedina, ibewa. Değoda inam gabune sibo i doka tavaitedina, naumeki da Mamaitua tokare nam rağan gesau vaunama sibo ya boru. ⁹ Vutuna aubainama yodi tà kita da Sabat siperenama yağoro kaikaiporenama e kenakenana Mamaitua na damma aubaidima. ¹⁰ Be aitau da Mamaitua na gabuma ġaukune e sağasağana, na noyama ya voivoiena mate siperenama e paġona, maika Mamaitua na noyama damone ya siperena nama. ¹¹ Vutuna aubainama tà raurubu gurata da inam gabunama ġaukune tà sağana, be nam aitau e rawarawa ġaiğai be e beku, Israel banegidima maika.

¹² Mamaitua riunama inam yawayawasanima be wairewapana vavasaġinama, kwaitikwati menanama murine be karone gamgam kaukauinama maika. Tauna banaga nuadama e tiremi be kaninopodama e nigonigo wanena. Be mate nopo na ġoanama be na noġotama e kaikai viredina. ¹³ Be Mamaitua matane nam aiyaba moisirie ima kenakena rubuna, ibewa. Yaba matabudi tauna matane, neganegae ta kenakenana. Be tauna dà voiama matabudi tokare e kaiviredina.

*Yesu tauna dà pirisima dosinama**

¹⁴ Be yodi waisumaġa tà giugiuena, vutuna tà kaididi da bagibaginaġa, baninama tauda dà pirisima dosi vavasaġinama marae e miamiana, tauna vutuna Yesu, Mamaitua Natunama. ¹⁵ Be tauda dà pirisima dosinama Yesu tauna dà vogwaġagwaġama ya kataiedina, be tokare teneteneġinama da e raunuatoiedana, baninama tauna mate boni raurubu tabu be tabu ya banavidina, maika tauda yodi tà banabananavidina nama. Be tauna na raurubue nam gewagewae i beku rubuna, ibewa. ¹⁶ Vutuna aubainama tauda yodi ma raudebatorada raukivivere Mamaituanama ġarone tà naġona, be dabudine tauna na raunuatoie e sagudana dà piripirima raġandie.

5

¹ Pirisi dosinama uma dobue na voiama inam umanama: Tauna nam tauname ima vinevine munaġena, ibewa da Mamaitua e vine

* **4:13:** Pirisi matabudi debedie inam tauna pirisi dosinama.

be tauna banaga aubaidima poune e midimidina, be adi puyoma e ragaudi be gewagewa aubaidima e tipatipana Mamaitua ġarone. ² Be tauna banaga kwakokwakodi be buebuedima adi vogwaġaqwaġae e rarau nuatoiedina, baninama tauna mate nama kitanama maika taudi. ³ Vutuna aubainama tauna puyo e ragaudi be Mamaitua ġarone e tipatipana, tauname na gewagewama aubaidi be banaga adi gewagewama aubaidima. ⁴ Be ko noġoti da dobue nam aitau tauname ima kawa saġe be pirisi dosinama ima tubutubuġana, ibewa da Mamaitua tauna e vine be e kawakawa saġena, maika boni Eron ya vinena nama.

⁵ Be yodi Keriso ġarone tà kita da tauna nam tauname i vine munaġe be pirisi dosinama i tubuġana, ibewa da Mamaitua tauna ya vine be umanama ya riueno,

“Tam taugu natuġomiguma, manaka taugu tam è tikam da tam taugu Natuguma.”

⁶ Be gabu ġesaune buka nopone ya riuna,

“Tam pirisi miamicia nonoġimma, Melkisedek maika.”

⁷ Yesu uma dobue ya miamicia raġanina, tauna moiragie ya ġaba be ma matasuruna Mamaitua yawai baġana da tauna sibo na gurie Mamaitua yai yawanina. Be Mamaitua tauna na moiragħima ya paġona, baninama Yesu Mamaitua ya vivira kaue be na waibadama dibune ya miana.

⁸ Be avedi da tauna Mamaitua Natuġominama, be yaġoro tauna na wainuatoitoie ya raurubu da voteyateya ya kataiena. ⁹ Inam kedane Mamaitua Yesu ya voie da banaga batuturinama ya tubuġa

be ya voie da tauna yodi Tauwai yawasana ya tubuğana. Be nama yodi aitaugā ta vovo teyeteyena, taudi tokare inam yawasaninama kenakena nonoġinama ta paġona,¹⁰ baninama Mamaitua Yesu ya voie da tauna pirisi dosinama ya tubuğana maika Melkisedek.

Nam seda wawaídima maika ko mia

¹¹ Inam kauidima adi giúma a toina ta kenakena, yaġoro sibo kēi katakataimina, be nam teneteneġina da kai katakataimi, baninama taumi ami noġotama yakukuridima nam komawai beavaia kauana. ¹² Taumi yodi uma paratine sibo koyawai katakataina, be taumi nam aba ko kataiena, aubainama naumeki da taumi ko munaġa pakane be seda adi waikatakataie Mamaitua na giúma sibo ai katakatai dokemina. Taumi seda wawaídima maika, yaġoro susu ko kanikanina, be nam kani bagibaginama koma kanikanina. ¹³ Aitau da yaġoro susu e kanikanina, tauna inam gomana wawainama maika be Mamaitua na waikatakataima didimanidima nam i kataiedina. ¹⁴ Be kani bagibaginama inam banaga nopodima batuturidima aubaidima. Taudi a raurubu be a kaikai guratena damone vere be gewagewa yodi kitedima a katai kauedina.

6

¹ Vutuna aubainama banaga nopodima batuturidima aba awai katakataimina, vutudi sibo taumi koya kataiedina. Be nam Kuristen koyawai karea na waikatakataie ko miamia watana, inam seda adi waikatakataima. Inam

waikatakataidima taudi keda anisepanama, maika voia gewegewedima damodie guri ta kenakenana sibo tè gosedina, be waisumağā Mamaitua ġarone na waikatakataima,² babataito na waikatakataima, waiaiaina na waikatakataima, gurie be midisuğu munağā na waikatakataima be maraetara be kovoğā kenakena nonoġināma adi waikatakataima. Inam waikatakataidima matabudi taudi keda anisepanama aubainama.³ Vutuna aubainama Mamaitua na ġoane yodi waikatakatai ġesaudima tà kitedina.

⁴ Değoda Mamaitua banaga i rawayanedi, be tauna na puyoma ti ragaudi be Arua Babau ti paġona,⁵ be Mamaitua na giuma verenama be na waibadama na rewapanama tokare e veraver-auna e tavana, taudi kaite a dami be a kataieno,⁶ be inam banegidima waisumağā ta gose pore be Mamaitua ta mia tautauriena, taudi tokare nam teneteneġina da ta verau munağā be tai sumağā. Baninama taudi Mamaitua Natunama ta tupatu-paratu munağē be patare tawai dibogina.

⁷ Baninama ko noġoti da raġanine biga e dobi be sipi ei kutuvi da sipi e banibani kauana, inam sipinama Mamaitua na waiaiainama e paġopaġona.⁸ Be değoda sipi nophonama mui ta gogo be e burouna, inam sipinama nam dauna da taudi tokare ta riu tuaġiae be kai e kara goruna.

⁹ Be yau bana, tauma umanama giudima yodi ġaromie ka giugiuna nam taumi tunimie e rawakarati, ibewa da tauma yaġoro ka noġonogoġotina da taumi ami waisumağe tokare yawasana ko banavina.¹⁰ Mamaitua tauna

didimanae yaba e voivoiedina. Be taumi tauna koyai nuapañoe be ami noyae banaga waisumeñidima koya sagusagudina, be yodi yañoro da kowai saguna, Mamaitua nam aitau maika da tokare nuanama e koa, ibewa. **11** Vutuna aubainama tauma ka ñgoëgoena da taumi inam yawasanidima ko kaiguratedina naumeki da ami rañanima damone. Be aba kowai nuanoñonogotena, tokare teneteneñinama ami maesama ko pañona. **12** Be tauma nam kama ñgoëgoe da taumi ami noyae ko matagayawa, ibewa da banaga waisumeñidi be wairaba nuetau banegidima ko ruvedi be segoye be Mamaitua aba ya sausaugena tokare ko pañona, baninama taudi nama tokare sauginama teneginama ta pañona.

13-14 Maika Mamaitua na saugama Eibraham ñgarone ko noñoti. Mamaitua umanama ya sauga wapana,

“Taugu tam yài aiainim,

be yatayatam be nosinosimma toitoi tokare
yà utemna.”

Be inam sauginama Mamaitua tauname isane ya sauga wapana, baninama nam aitau Mamaitua maika i sañga guratana da sibo isane Mamaitua ya sauga wapa. **15** Naumeki da Eibraham inam sauginama ya pañgo be yai raba nuetauna da damone inam sauginama ya tubuñana.

16 Banaga sauga wapa e ñgoena rañanine, tauna banaga bo aiyaba ñgesau dosinama isane e sauga wapa be inam sauginama ei rewapanana, be dabudine banaga ta kataie da inam sauginama tokare e tubuñana, be riunuababañga matabudi e

tom poredina. ¹⁷ Be Mamaitua ya ġoena da na buderima aitaugā ta paġona sibo a katai kae da tauna na saugama bagibaginama e kenakenana, be nam tokare e vitare. Vutuna aubainama tauna nam waria isane i sauga wapana, ibewa da tauname isane ya saugana. ¹⁸ Mamaitua na giuma bagibaginama, be na saugama ya biridina, inam giudima rabui ta kena nonoġħana, be nam tokare nuanama e vitare, baninama Mamaitua nam teneteneġina da e kaiyovueda. Inam kedane tauda nuadama e duġuduġu kauena, be tà noġonogoġotina da tokare yawasana kenakena nonoġinama tà paġona.

¹⁹ Inam noġotinama bagibaginama waga ewai anikina maika, nopalama marae yai yasi kaididi be dà waisumaġe tà midimidina, ²⁰ baninama Yesu tauda aubaidama kaite ya doka ġome be ya saġa ya naġona. Inam vutuna aubainama Tempol nopalma gara waisaurinama ya nuatiri be mara kedanama ya kaiporena. Be Mamaitua Yesu ya voie da tauna pirisi dosinama ya tubuġħana, Melkisedek na derima nopalma.

7

Pirisi Melkisedek

¹ Mamaitua tauna guyau saġasāġa vavasaġinama. Be Melkisedek tauna Mamaitua na pirisima. Be mate tauna Salem kana guyuma. Be Eibrahim ko noġoti, raġanine guyaguyau ġesaudima yai ġaviedi be ya munamunaġħana raġanine, Melkisedek ya banavina. Be dabudine Melkisedek Eibrahim yai aiainina. ² Be Eibrahim yaba matabudi ġavia nopalma ya

ragaragaudina, tauna ya rawadamdamdi da matabudi 10, be aniwai 10-nama Melkisedek ya utena. Be isa ‘Melkisedek’ banīgominama inam ‘didimana guyaunama’. Be isa ‘Salem’ banīgominama inam ‘suba’. Vutuna aubainama Melkisedek mate tauna ‘suba kana guyaunama’.

³ Be nam aitau Melkisedek tamana bo tinanama i kataienā. Be mate dego be ya verauna, bo airāgan ya tubuña be airāgan ya gurina nam aitau tenaṅa i katai rubuena. Melkisedek tauna pirisi noyane e miamia watanana, Mamaitua Natuṅominama maika.

⁴ Yodi tà kita da Melkisedek tauna banaga dosi vavasaṅināma aubainama, Eibrahām tauna dede pakanama yaba matabudi ḡavia nopone ya ragaragaudina ya rawadamdamdi da matabudi 10, be aniwai 10-nama Melkisedek ya utena.

⁵ Tautaugōma Livai damnama nopone pirisi noyanama sibo a paḡona. Be Mousis na tarawatuma e riuriuna da Israel banegidima taudi yaba matabudi sibo a rawadamdamdi da matabudi 10, be aniwai 10-nama inam pirisidima sibo a utedina, avedi da taudi tamedima teneğinama Eibrahām. ⁶ Be Melkisedek tà kita da tauna nam Livai damnama nopone, be yaḡoro tauna Eibrahām na utama aniwai 10-nama ya paḡo be tauna Eibrahām yai aiainina, tauna vutuna Mamaitua na saugama ya paḡona. ⁷ Matabuda tè kataienā da aitau rewapanā ya paḡo be banaga ḡesau ewai aiainina, tauna inam banaga dosinama, nam maika tauna aitau waiaiaina e paḡopaḡona nama.

⁸ Noḡone tè kita da piripirisi uta aniwai 10-nama banaga ḡarodie a ragaragaudina. Be inam

pirisidima tokare ta mia nam dauna da ta gurina, be Melkisedek tauna tokare e mia watanana, be nam e guri. ⁹⁻¹⁰ Be Livai damnama taudi uta aniwai 10-nama banaga ġarodie tauragaudima. Be inam raġanine taudi nam ti tubuġana raġanine, tamedima Eibraham na utama aniwai 10-nama Melkisedek ya utena, dabudine yodi anikitana da Livai damnama taudi mate a raupuyo tenaġana, avedi da dobue nam ti tubuġana, taudi yaġoro gwenagwena vegane.

Keriso tauna pirisi vaunama

¹¹⁻¹³ Boni Israel banegidima taudi tarawatu a paġona. Be inam tarawatunama ya riuna da tautaugoma dam Livai nopone pirisi noyanama sibo a paġona. Be Livai pirisidima taudi nam teneteneġina da sibo banaga a kawa didimanidi Mamaitua matane. Vutuna aubainama Mamaitua pirisi vaunama ġesau Melkisedek maika ya riuporena sagudama aubainama. Be inam pirisinama vaunama tauna vutuna dà Badama. Be yodi inam umanama: Deġoda Mamaitua pirisi adi vaivaima e vitaredina, naumeki da tauna tarawatu mate e vitavitedina. Be dà Badama tauna nam dam Livai nopone, maika Eron, ibewa. Yesu tauna Juda na damma nopone ya tubuġana. ¹⁴ Be Mousis na tarawatumma nam aba i riuenā da Juda banegidima pirisi noyanama sibo a paġo, ibewa.

¹⁵ Be yodi pirisi vaunama maika Melkisedek ya tubuġana. Yodi tè katai kaue da ¹⁶ tauna nam Livai adi vaivae i rawapirisina, ibewa da taunaġa na yawasanama wairewapanine yai rawapirisina. Be tauna tokare nam teneteneġina

da tai guri munaäge. ¹⁷ Vutuna aubainama Mamaitua umanama ya riuena,

“Tam pirisi miamia nonoğimma, maika Melkisedek.”

¹⁸ Be Livai pirisidima Mamaitua yodi ya gose poredina, baninama adi vaivaima poredima nam banibiribiridi, be ¹⁹ Mousis na tarawatuma nam ti rewapanana da banaga ta kawa didimanidi. Vutuna aubainama Mamaitua yodi keda vau-nama verenama ya utedana, be inam kedane tauda yodi tè katai kauena da Mamaitua ġarone tokare tà tavana.

²⁰ Be mate Mamaitua e sauga wapana da Yesu ei pirisina. Be ġesaudima awai pirisina taudi nam Mamaitua na sauge tiwai pirisina, ibewa. ²¹ Be Yesu aubainama Mamaitua umanama ya riuna, “Bada ya sauga wapana da tam pirisi miamia nonoğimma.

Be Bada aba ya sausaugena, nam tokare na noğotama e vitare.”

²² Inam sauginama aubainama Yesu tauna waian-inna vaunama verenama ya utedana, tauna tokare e kawa didimanidana Mamaitua matane, nam waianina poranama maika.

²³ Be yaba ġesaunama inam umanama: Boni taudi pirisi toitoi yavayava a miamiana, be değoda rağanine ġesau ya gurina na epaiyama ġesau ya sağasağana. ²⁴ Be Yesu ġarone inam natabu. Tauna e miamia nonoğana aubainama nam na yavayavama ġesaudima tima miamiana. Tauna inam pirisi miamia nonoğinama. ²⁵ Vutuna aubainama tauna yodi teneteneğinama da tauda aitaüğa Yesu Kerisoe Mamaitua ġarone

tà naǵonaǵona tokare Yesu ei yawasanidana, baninama tauna miamia nonoǵinama, be aubaidama Mamaitua ǵarone ewai baǵana.

26 Inam nama pirisinama dosinama tauda tà ǵoeǵoena. Tauna inam banaga babaunama, tauna wavy nam ǵarone, tauna nam yawasana miremiredima tauvoiena, be tauna nam banaga gewegewedima mate timawai popona. Be Mamaitua tauna ya kawa saǵe vavasaǵena marae, be tauna na waibadama dibune yaba matabudi ta miamiana. **27** Be Yesu tauna nam pirisi dosidima ǵesaudima maika, ibewa. Pirisi dosidima ǵesaudima taudi pomai pomai musara a ragaudi be Mamaitua ǵarone a tipatipana, taudime adi gewagewama be mate banaga adi gewagewama aubaidima. Be Yesu inam tauname tubuǵinama yai uta munaǵe be raǵan tenaǵa kavakava banaga adi gewagewama aubainama tubuǵine ya tipa tenaǵana, nam muriǵa e tipa munaǵa. **28** Be Mousis na tarawatuma ya riuna da banaga ǵoma sibo tè vinedi be ai pirisina. Be inam pirisidima dosidima taudi adi vogwaǵagwaǵae ta bekubekuna. Be inam tarawatunama murine Mamaitua ya sauga wapanan da tauna natuǵominama e vine be e voie da tauna pirisi dosinama verenama be miamia nonoǵinama.

8

*Keriso tauna dà pirisima saǵasáǵa
vavasaǵinama*

¹ Be taugu aba è giuguedina baniġominama inam uma: Tauda dà pirisima dosinama tauna marae ya saġa be Mamaitua wairewapana vavasaġinama na kaba miae kasaunama yauwane e miamiana. ² Be dabudine tauna riukaua taparoronama vadanama nopone e noyanoyana. Inam vutuna Bada ya kerina, be nam banaga ġoma.

³ Pirisi dosidima dobue adi noyama inam puyo a ragaudi be a tipatipana Mamaitua ġarone. Vutuna aubainama naumeki da tauda dà pirisima dosinama Yesu, tauna mate e tipana. ⁴ Be degoda tauna uma dobue sibo i miamiana, tauna tokare nam yai pirisi, baninama pirisi ġesaudima kaite dobue ta miamiana, tarawatu e riuriuna maika. ⁵ Taudi taparoro vadane ta noyanoyana inam aba marae e kenakenana, vutuna keyaunama uma dobue tawai tupotupoġanena. Vutuna aubainama boni Mamaitua Mousis nu-anama ya boru be ya riuna, “Kwa kita kaua da oya debane nema taparoro vadanama kerinama èwai kataimna, nama ruvane kwa kerina.” ⁶ Be Yesu pirisi noyanama ya paġona inam ya vere kauana, nam pirisi ġesaudima adi noyama maika. Be mate Yesu tauna waianina vaunama ya utedana. Tauna vutuna tauda be Mamaitua poude e midimidina. Be waianina vaunama inam yai rewapania be ya vere vavasaġana, nam maika waianina poranama nama. Be waianina vaunama nopone Mamaitua yaba veredima e sausaugedana, nam maika waianina poranama

nama.*

⁷ Uma ko nōgoti, dēgoda waianina poranama tenetenēginama da banaga sibo i kawakawa didimanidina, naumeki da waianina vaunama tokare nam poranama na gabuma sibo ya pāgo.

⁸ Be Mamaitua na banagama ya riutuāgaīedi be umanama ya riuna,

“Rāḡon e veraverauna e tavana, taugu tokare waianina vaunama yau banagama Israel be Juda ġarodie yà boruna.

⁹ Be inam tauna nam maika waianina poranama tametamedima ġarodie è boruboruna maika,

rāḡanine taugu Ijiptma be èi doka dobīgedina.

Be you, inam rāḡanine taudi waianina poranama a rawāḡaīgaiena aubainama, taugu è mia tautauriedina.

¹⁰ Be waianina vaunama yau damma Israel ġarodie yà boruna inam umanama:

Taugu tokare yau tarawatuma nuedie yà girumi be taudi nopodie e kenana.

Be taugu tokare taudi adi Mamaituama, be taudi taugu yau banagama.

¹¹ Inam rāḡanine taudi nam tokare adi damma bo adi banagama adi banagama tai katakataidi da sibo Bada a kataie.

Baninama inam rāḡondie kamai banabanaga be banaga dosidima, taudi matabudi tokare taugu ta kataieguna.

* **8:6:** Waianina vaunama inam Mamaitua ya saugedana da gewagewa e nōgota poredi be na tarawatuma nopode e girumina. Vers 12 nopone ko kitana.

12 Be taugu tokare adi voiama barebaredima yà noğota poredina, be adi gewagewama nam airağan yà noğota munağedi.”

13 Be waianina vaunama vutuna Mamaitua yai isana ‘Keda vaunama’. Vutuna aubainama waianina poranama inam yodi yai rawakita porağana. Be rağanine yaba aba tawai rawakita porağana, taudi tokare ta kena nam dauna da ta samoana.

9

Boni pirisi musara kosinine a tipatipana

1 Be waianina poranama nopone Mamaitua Israel banegidima waitaparoro tarawatudima toitoi ya utedina. Be Israel adi kaba waitaparorama vadanama inam dohue. **2** Be vadanama nophonama kitanama inam umanama: Inam vadanama nopone rum rabui, noğone be murine a kenakenana. Be noğone rumnama inam rum babaunama. Be inam rumnama nopone inam kendoro kaidima a midimidina. Be vataradebane buredi babaudima a kenakenana. **3** Be gara waisaurinama murine inam rum ġesau ya kenakenana. Be inam rumnama inam rum babau vavasağinama. **4** Be inam rumnama nopone olta goldie voivoienama ya midimidina, be debane piupiu adi kaba gabuma. Be mate waianina bogesinama ya kenakenana. Bogesinama kopinama matabuna goldie voivoienama. Be bogesinama nopone yaba a kenakenana inam:

Keyaka goldie voivoienama. Be keyekinama nophon kani isanama ‘Mana’ ya kenakenana.

Be Eron na diġoninama, inam diġoninama vutuna boni ya busona.

Yeku tabatabanama debane Mamaitua na waianinama riunama girugiruminama.

⁵ Be boges debane anea boruborumidima rabui isedima 'Kerubim' a midimidina. Taudi mapedima ai rauyaya be poudie noġotaporāga gabunama a rupurupuna. Be uma yabedima yodi nam tokare matabudi ka giu waibatedi.

⁶ Be raġanine yaba matabudi a vokaukauedi be a kovikovina murine, pirisi raġan patapatanama noġone rumnama nopone ya saġa be na noyama yawai karena. ⁷ Be murine rumnama inam pirisi dosinama taunaġa modi matabuna nopodie raġan tenaġa kavakava ya saġasaġana. Tauna musara kosinama mate ya paġo be Mamaitua ya uteutena, tauname na gewagewama aubainama, be banaga adi voia nuababaġama mate aubaidima. ⁸ Inam kauine Arua Babaū ewai kataidana da banaga ġoma nam teneteneġina da gabu babau vavasaġine sibo a saġa, baninama waianina poranama yaġoro keda ya guduguduna.

⁹ Waianina poranama boni inam mataira maika tawai katakataidana da aba yodi raġanine ta tubuġana aubainama. Banaga puyo be musara Mamaitua ġarone ta tipatipana, nam teneteneġina da nopodima e kawa vere. Taudi yaġoro Mamaitua ġarone ma nairidi ta miamiana, baninama inam puyodima nam teneteneġina da adi gewagewama e kaipore. ¹⁰ Inam puyodima taudi nam wairewapanidi, taudi inam anikani be anitego ġoma. Inam kauidima be mate wainimakoġa, taudi matabudi tarawatu kitekitedima

ta voivoiedina. Be yodi waianina vaunama ya tavana aubainama, inam yabedima adi rağanima a kovina.

Keriso tauname kosinine aubaidama ya tipana

¹¹ Be yodi Keriso dà pirisima dosinama ya tubuğana, tauna vutuna waiaiaina veredima yodi e uteutedana. Be tauna gabu babaune be riuriukauine ya sağana. Inam gabunama nam banaga nimedie ti kerina, be inam gabunama nam uma dobune ima kenakena. ¹² Be rağanine Yesu inam gabune ya sağasağana, tauna nam musara kosinidima mate i sağana, ibewa da tau-name kosininama ya pa gó be Mamaitua ġorone aubaidama ya tipa tenağana, be tokare nam airağan e tipa munağan. Inam kedane tauna yai yawasanidana, be yodi tokare tà mia nonoğana.

¹³ Boni pirisi taudi musara kitedima maika gote, burumakau be burumakau natunatudima mate kosinidima a ragaudi be kavu mate banaga debediğan awai yaraiedina, tubuge kawa veredima aubainama. ¹⁴ Be Keriso kosininama inam yai rewapanana kauana, nam maika musara kosinidi. Keriso nam aba gewagewanama ġorone, be Arua Babau mimia nonoğinama na rewapanae Yesu tauname yai uta munage be ya tipana Mamaitua ġorone, be Yesu e voivoiemina da gewagewa voiedima ko gosedina. Be inam gewegewedima taudi ta voivoiemina da taumi tokare tai gurimina. Be yodi taumi teneğinama da Mamaitua yawayawasaninama koi yaragena. ¹⁵ Be aitaugan Mamaitua ya vinedi be ya yokoyokoedina, yodi taudi

tokare teneteneğinama da Mamaitua na saugama tai buderie be ta mia nonoğana. Be yodi tauna na gurie waianina porane gewagewa ya panipanidana tauna ya kuvesidana. Vutuna aubainama yodi tauda be Mamaitua poude Keriso e midimidina. Inam vutuna yodi waianina vaunama.

¹⁶ Be uma ko noğoti. Rağanine banaga e miamiana, rağanine tauna na saugama e boru be e riuna, “Rağanine taugu değō, uma vokaidima ko ragaudina.” ¹⁷ Be değoda banaga e gurina rağanine, inam giudima tai rewapana be ta tubuğana. Be değoda banaga yağoro yawayawasaninama e miamiana, inam giudima tokare nam tai rewapana be ta tubuğā.

¹⁸ Be teneğinama nama waianina porane, rağanine kosina e rauğinina, waianina rewapana e pağona. ¹⁹ Vutuna aubainama rağanine Mousis Mamaitua na tarawatuma Israel ya riuriuedina murine, tauna musara kosininama ya pağō be upa mate ya rawateğeina. Yodibe Mousis berana ya virigasi be vuvuğā sabasabanama mate ya pani tenağē be kosina nopone yai sonomna. Murine buka be banaga debediğā yai rautepotepo nawe ²⁰ be umanama ya riuna, “Uma inam waianina kosininama be Mamaitua aba ya riuriuemina, vutuna sibo koya voteyeteyena.” ²¹ Be teneğinama nama taparoro vadana be nopone taparoro purepuredimə matabudi debediğā yai rautepotepo nawedina. ²² Tarawatu e riuriuna da anikitanama yaba toitoi tokare kosina e kawa veredina. Baninama değoda kosina nam e rauğini, tokare Mamaitua gewagewa nam e

nōgota poredi.

²³ Be marae yaba riuriukauidima keyaudima uma dobue, inam naumeki da musara kosinidie ya kawakawa veredina. Be yaba riuriukauidima marae, taudi Keriso kosinine ya kawa veredina, be nam musara kosinidie. ²⁴ Baninama gabu babaunama dobue inam banaga nimedie a voiena. Be Keriso nam inam gabune i sāgana, ibewa. Inam gabunama tauna yaba marae riuriukauinama vutuna keyaunama. Be Yesu tauna gabu babau vavasāgine marae ya sāgana. Inam gabunama riuriukauinama be dabudine tauna yodi Mamaitua nōgone e miamiana, sagudama aubainama. ²⁵ Be Keriso marae ya sāgana, nam tubūgine modi patapatanama aubaidama e tipatipa watanan, pirisi dosidima dobue a voivoiana maika. Taudi musara kosinidima a ragaudi da modi patapatanama taparoro vadane a sāga be Mamaitua ġarone a tipatipana. ²⁶ Be dēgoda Yesu modi patapatanama sibo aubaidama i tipatipa watanana, naumeki da dobu pakane da yodi tauna sibo yawai nuatoitoi watanana. Be yodi rāgan damone tè tavatavae, Yesu ya māgatara be tauname tubūgine ya tipana dà gewagewama kaiporenama aubainama.

²⁷ Tauda banaga rāgan tenāga kavakava tā gurina, be murine tokare etare tā midina. ²⁸ Inam kauinama tenēginama nama Keriso rāgan tenāga kavakava tauname tubūgine ya tipana banaga toitoi adi gewagewama kaiporenama aubainama. Be rāganine e verau munāgana, tauna nam gewagewa kaiporenama aubainama e verau, ibewa da taudi aitaūga na kaba verauma

ta raberabena, taudi yawasana e utedina.

10

Keriso rağan tenağə kavakava aubaidama ya tipana

¹ Taparoro yabedima riuriukuidima taudi marae ta kenakenana, tokare ta verauna. Be inam yabedima riuriukuidima keyau kavedima Mousis na tarawatuma uma dobue ewai tupotupoğanedina. Vutuna aubainama avedi da modi patapatanama Mamaitua ġarone musare ta tipatipana, be tokare nam didimana ta banavi. ² Değoda musare ti tipatipa be didimana sibo ti banavina, dabudi tokare tipa a gose pore be nuedima ya subana. Be nam nama i tubuğana.

³ Inam museridima modi da modi ta tipatipana, taudi adi gewagewama yağoro da e tatai noğonoğotidina. ⁴ Baninama musara kosinidima tokare nam gewagewa e kaipore be teneteneğina, maika burumakau bo gote, ibewa. ⁵ Vutuna aubainama Keriso dobue ya yovona rağanine tauna umanama ya riuna,

“Banaga musare ta tipatipa be ta rarau puyona, tam yabedima nam kuma ġoeğoledina.

Tam tubuğiguma kaite kuya vokaukaua wainonoğina.

⁶ Gewagewa aninoğotaporenama tam tipa be puyo kuya tuağaledina.

⁷ Vutuna aubainama taugu è riuna, ‘Taugu umanema, girugiruminama porane aubaiguma ya riuriuna nama.

Taugu è verauna Mamaitua am ġoanama yà voiena aubainama.’”

⁸ Yodi koya kita, uma giudima nopodie aba Keriso ya vato dokena inam, “Banaga musare ta tipatipa be ta rarau puyona, tam yabedima nam kuma ġoeġoedina, tam kuya tuaġaiedina”. Tauna nama ya riuna, avedi da tarawatu ya riuriuna da banaga nama sibo a voiena. ⁹ Be murine tauna ya riuna, “Taugu umanema. Taugu è verauna Mamaitua am ġoanama yà voiena aubainama.” Inam kedane tauna waianina poranama ya varia pore be epaiyanama waianina vaunama waianina poranama yai gabu raupunana. ¹⁰ Vutuna aubainama Mamaitua na ġoanama ruvane tauda yodi banaga babaudama tè tubuġana. Baninama Yesu Keriso tubuġine aubaidama ya tipa tenaġana, be nam airaġan e tipa munaġa.

¹¹ Pirisi tenatenaġa adi vaivae taudi pomaipomai tipanama teneġidima a rarau puyo watanedina. Be inam puyodima nam teneteneġina da gewagewa sibo a kaipore. ¹² Be uma pirisinama Yesu tauna raġon tenaġa kavakava dà gewagewama aubainama ya tipana, be murine tauna Mamaitua kasaune ya miana. ¹³ Dabudine yodi tauna e mia be ewai rabana, naumeki da Mamaitua Yesu na ġaviamma e ragaudi be Yesu kaġanama dibune e sivudi be e vadididina. ¹⁴ Baninama inam tipanama tenaġa kavakava ġarone banaga aitauġa Mamaitua yawai aninedina, tauna ya kawa babaudina. Be yodi taudi tokare ta mia nonoġana.

¹⁵ Be mate uma kauidima ġaromiae Arua Babau ya kawa neganega yaġedi be umanama ya riu

dokana,

¹⁶ “Taugu tokare waianina vaunama yau damma Israel ġarodie yà boruna, nama Bada ya riuna.

Taugu tokare yau tarawatuma nopolie yà biridi be nuedie yà girumina.”

¹⁷ Be mate ya riuna,

“Adi gewagewa be adi voiama barebaredima nam airaġan yà noġota munaġedi.”

¹⁸ Vutuna aubainama taugu yodi nam tipa ġesaudima ama ġoeġoedina, baninama adi gewagewama kaite ya noġota poredina.

Ami waisumäge ko kaiguratana

¹⁹ Vutuna aubainama yau bana, tauda yodi tokare nuadama torane marae gabu babau vavasaġine tà naġona, baninama Yesu kosinina nama ya rauġinina aubaidama. ²⁰ Inam vutuna yodi keda vaunama be yawayawasaninama aubaidama kaikaiporenama e kenakenana, baninama matakedae gara waisaurinama ya nutatirina. Be inam garanama vutuna Keriso tubuġinama yai matairena.

²¹ Be yodi tauda aubaidama pirisi dosinama Mamaitua na vadama ewai badena. ²² Vutuna aubainama tauda nopolama riuriukauine Mamaitua ġarone tà naġona dà waisumäge. Be nam tà noġota bekubeku, baninama Yesu kosinine mira nopolie ya kawa vere be tubuġidama upa verene ya koġedina. Vutuna aubainama yodi Mamaitua ġarone nam nuadama e vonainaira.

²³ Be dà noġotama deġo tè boruboruna, vutuna tà kaididi da bagibaginaġa, baninama

Mamaitua tauna patupatutunama, be tokare teneteneğinama da na saugama e voiedina. ²⁴ Be ami banagama ami banagama ko riu sagusagudi da tai nuapaño vivira be voia veredima ta voiedina. ²⁵ Be wairawateğei nonoña nam ko gose pore, banaga ġesaudima ta voivoiana maika. Taumi koya kita da Bada na rağanima kaiteka maida e tavatavana. Vutuna aubainama dà banagama dà banagama mate waikawa duğu vivira tà kaiguratená.

²⁶ Be değoda riukaua tè kataiena, be yağoro da gewagewa tåwai boruditina, tauda nam dego dà tipama ġesau ima kenakenana da noğotaporaña tà banavi, ²⁷ ibewa da etara e tavana rağanine, tam am kovoğama dosinama aubainama tokare kwa naira da kwa naira kauana. Baninama inam rağanine Mamaitua na ġaviamma kaime-nanama dosi vavasağine e kawa gewegewedina. ²⁸ Ko noğoti da boni aitau Mousis na tarawatuma ya riuriu tuatuağie be matamata rabui bo rabuiteğä inam baneginama a kita be ai samanina, dabudine inam baneginama na kovoğama ya pağopağona. Be banaga matabudi inam baneginama ai gurina, be nam ti raunuatoiená. ²⁹ Vutuna aubainama aitaüğa Mamaitua Natunama ta riuriu tuatuağiená, taudi adi kovoğama tokare ya moraba vavasağana ta pağona, nam Mousis na rağanie maika. Değoda Mamaitua Natunama ko mia tautaurie be kosininama vutuna waianina vaunama ya kawa veremina ko kita waidibodibögina, taumi ami kovoğama dosi vavasağinama tokare ko pağona. Be mate değoda Raunuatoi Aruinama ko kunurena, naumeki da

teneğinama nama tokare ami kovoğama dosi vavasağinama ko pağona, nam maika Mousis na rağanie nama.

³⁰ Ko noğoti da Mamaitua ya riuna,
“Taugu tauraubiwa, aubainama biwa yà pağona.”
Be mate ya riuna,
“Bada tokare na banagama e etaredina.”
³¹ Inam ya gewagewa ġaġa da Mamaitua yawayawasaninama na tausukuma ġarome e pağona.

³² Ami noğotama e munaġa da yanae koya saġasaġana rağaninama ko noğoti. Inam rağandie taumi piripiri toitoi nopodie koyai nuatoitoi kauana, be you yaġoro da koya vadidina. ³³ Raġan gesaudie patara matedie a kunuremi be a rraukivi gewegewemina. Be wari raġan aitauġa a rraukivi gewegewedina, taumi koya midimidi waituni bagidina. ³⁴ Be raġanine taumi ami banagama ġidoidima dibure a sivusivudina, taumi koya raunuatoiedi be koya sagusagudina. Be mate raġanine banaga a kwayemi be ami purapura a ragau viviridina, taumi yaġoro ma nuaveremi koya damiporedina. Baninama taumi koya kataiena da tokare marae yaba veredie koi purapurana. Be inam purepuredima tokare ta kena nonoġana.

³⁵ Vutuna aubainama inam raudebatoranama nam ko gose pore, taumi naumeki da ko midi bagibagina, baninama ami maesama dosinama tokare ko pağona. ³⁶ Be ya verena da taumi inam piripiridima ko dami poredina. Inam kedane taumi Mamaitua na ġoanama ko voivoiena, be

damone tokare Mamaitua aba ya sausaugena ko banavina.

³⁷ “Be raḡan ḡaubonaḡa tauna aitau verau ewai taina, tokare e verauna, be nam ei riuriukoa.

³⁸ Be didimana baneginama tauna waisumāge tokare yawasana e banavina.

Be deḡoda tauna e naira be ei tautinamurina, taugu tokare nam ḡarone yài nuavere.”

³⁹ Be tauda nam aitau maika da muride tà munamunaḡa da Mamaitua gienae e pore nawedana, ibewa da tauda tàwai sumaḡana aubainama, Mamaitua ei yawasanidana.

11

Waisumāga inam aiyaba?

¹ Waisumāga inam umanama: Yaba aba nam tama kitakitana, be nopode tè katai kaue da inam yabanama riukaua be tokare teneḡinama da tà paḡona. Be aba tauda tàwai nuanoḡonoḡotedina, inam tè katai kauena da tokare ta tubuḡana. Inam vutuna waisumāga. ² Bonimai banaga nama awai sumaḡana, aubainama Mamaitua yai aninedina.

³ Nama tauda dà waisumāge tè kataie da Mamaitua bonane mara be dobu matabudi yai tubuḡidina. Be yaba nam maḡomaḡataridi, vutudi Mamaitua ya voiedi da yaba yodi tà kitekitedina a tubuḡana.

⁴ Be Eibol na waisumāga aubainama tauna na puyoma Mamaitua matane ya verena, nam maika Kein na puyoma nama. Tauna na waisumāga aubainama Mamaitua na puyoma

yai aninena, dabudine yodi tè kataie da Eibol tauna banaga didimaninama. Be avedi da tauna kaita ya gurina, be na waisumağama aubainama tauna yağoro da ewai katakataidana.

⁵ Be Inok tauna nam i gurina, na waisumağama aubainama Mamaitua ya nawena marae, be banaga tauna nam ti banavina. Vutuna aubainama yodi tè kataienai da Inok muriğā da Mamaitua ya nawena marae, nogone tauna na yawasanae Mamaitua yai nuavere dokena. ⁶ Değoda aitau nam ima waisumağana, tokare nam Mamaitua ei nuavere be teneteneğina, ibewa. Be aitau da Mamaitua ġarone e nağonağona, naumeki da inam baneginama sibo yai sumağā da Mamaitua e miamiana. Be aitaugā nopolima tabutabune Mamaitua ta wanewanena, taudi adi maesama tokare e utedina.

⁷ Be Mamaitua Noa nuanama ya boru be ya riuena da yaba aba e veraverauna tokare e tubuğana. Be avedi da Noa inam yabedima nam matane i kitedina, be tauna na waisumağama aubainama, yağoro Mamaitua ya voteyeteye be waga ya voiena na sedama waiyawasanidima aubainama. Be mate na waisumağama aubainama Mamaitua ya riuna, “Tam Noa banaga didimanimma.” Rağanine Mamaitua nama ya riuriuna, kipi banegidima neganegae a mağatarā be a midi poredina, be murine gewagewa a banavina.

⁸ Be Mamaitua Eibrahim ya saugena da tokare dobu vaunama e utena. Be Eibrahim na waisumağama aubainama, tauna Mamaitua ya voteyeteye da na dobuma ya gose be vağai yai

karena, avedi da nam i kataiena tauna aikedae e nāgonā̄gona e tava, be tauna yāgoro da ya nāgonā Mamaitua ya riuriuena nama.⁹ Be na waisumāgāma aubainama, rāgānīne inam dobune ya tavatavana, tauna parai nōpodīgā ware adi miane ya miamia nāgona. Be murīgā kauinama tenēgīnāma nama Aisik be Jeikob a voivoiana, baninama taudi mate Mamaitua na saugama āgarodie ya boruna.¹⁰ Eibraham nama ya voivoiana, baninama tauna yawai sumāgāna da meagai bagibaginama marae Mamaitua tokare e voienā, vutuna kana nāgomā ya nāgonā̄gona.

¹¹ Be Eibraham na waisumāgāma aubainama tauna na visarama Sera mate ai natunana. Avedi da tauna yai dosi kaua be Sera kaikaipoki dosinama, be yāgoro tauna yai natunana, baninama tauna Mamaitua na saugama yai sumāgenā da tokare tenetenēgīnāma aba āgarone ya sausaugenā e voienā.¹² Vutuna aubainama tauna tenāgā be yai natunatuna da yodi na sedama sievidima a toi kauana, maika kipora bo gimori gerese nama. Be nam aitau tenetenēgīnā da Eibraham na sedama bo yatayatanama e sievidi be tenēgīnā. Be avedi da Eibraham tauna guri na parate ya tavana, be yāgoro da yawai natunatunana.

¹³ Inam banegidima matabudi tà giugiuedina, taudi Mamaitua na saugama nam ti pāgona, be adi waisumāge a miamia da a gurina. Be taudi adi waisumāge yāgoro a kataie da Mamaitua aba ya sausaugenā yāgoro nōgodie ya veraverauna, avedi da madanie. Vutuna aubainama taudi ai nuavere be adi waisumāge nam ti bekuna. Be ma

raudebatoredi a riuriuna da taudi uma dobune vaḡavaḡai ta naḡonaḡona, be adi gabuma nam uma ima kenakenana. ¹⁴ Banaga inam nama giudima ta giugiuna, taudi adi gabu ḡomāma deḡo e kenakenana, vutuna ta wanewanena. ¹⁵ Taudi adi vaḡaie gabu muridie a gosegosedina nam vutuna ti wane be ti naḡonaḡona, ibewa. Baniama deḡoda inam dobudima a gosegosedina sibo ti wanena, taudi tokare teneteneḡinama sibo a munaḡana. ¹⁶ Be taudi nam ti munaḡana aubainama, inam tawai kataidana da taudi gabu ḡesau vere vavasaḡinama marae, kana naḡoma a naḡonaḡona. Vutuna aubainama raḡanine deḡoda Mamaitua ḡarone tai kawa mamaina, tauna tokare nam debanama e suba. Baniama taudi adi meagaima Mamaitua kaiteka ya vokaukaua wainonogi be e kenakenana.

¹⁷⁻¹⁸ Be Mamaitua Eibraham na waisumaḡama ya raraubuna raḡanine, Eibraham na waisumaḡama aubainama tauna ya vokaukauana da nuanama natunama Aisik sibo yai guri be Mamaitua ḡarone ya tipana. Avedi da Mamaitua Eibraham ḡarone umanama ya saugana, “Aisik na dame tokare am sedama è sausaugemna yà utemna.” ¹⁹ Be Eibraham yaḡoro yai sumaḡa da Mamaitua teneteneḡinama da tokare Aisik gurie be e kawa midisuḡuna. Be anikitanama da Aisik guri maida, be Mamaitua ya paḡo munaḡena.

²⁰ Be Aisik na waisumaḡama aubainama tauna Jeikob be Iso yai aiainidina adi yawasanama raḡan muriḡa aubainama.

²¹ Be Jeikob raḡan ḡaubonaḡa da sibo nu-

anama ya tauyakasi be ya gurina, tauna na waisumaḡama aubainama diḡona yai tupa yasi da ya midi be noġone Mamaitua ya kawa saġe dokena, be mate Jousep natunatunama tenetenaġaġa yai aiainidina.

22 Be mate Jousep raġanine ġaubonaġa da sibo nuanama ya tauyakasi be ya gurina, tauna na waisumaḡama aubainama Israel banegidima nema Ijiptma be ta dobina adi giuma ya giu dokena. Be mate tauna ya riuwai nonoġidina da raġanine Ijipt ta dobidobi porena, tauna turīġinama mate ta kiroġidi be ta naġo da ta dobodina.

23 Be Mousis na dosima adi waisumaḡama aubainama taudi Mousis ya tubutubuġana murine, tauna a semona naumeiki da nawaravi rabuiteġa a kovina. Baninama taudi a kita da Mousis tauna nam kamai gomagomana i tubuġana, be guyau Pero aba ya riuriuena taudi nam ti nairena.

24 Be Mousis ya moramoraba poraġana raġanine, banaga a riuriuna da guyau Pero natunama waivinama kabe Mousis i tikitika. Be tauna na waisumaḡama aubainama ya riutuāġaiedi da nam nama sibo a riu. **25** Be Mousis na ġoanama da Mamaitua na banagama mate tai nuatoitoi tenaġana, be tauna nam gewagewa na wainuaverema rautupo ġominama nuanama ti soruna. **26** Be Mousis waivaravara matabuna Kerisoe tunine ya biridi be ya dami poredina. Baninama inam waivarevaredima vutudi tauna ya ġoegħoedina, be nam Ijipt na waiguyauma taukaiedima i ġoena. Be tauna yawai nuaverena

da tokare Mamaitua maesa e utena. ²⁷ Be na waisumaḡama aubainama Ijipt ya gosena, be guyau Pero na medima matabudi murine ya sivudi be nam i nairena. Be Mousis tauna naumeki da Mamaitua waimuriwatanenama ya kaiguratena, maika kabe mataḡomine Mamaitua i kita be iwai muriwatane. ²⁸ Be Mousis na waisumaḡama aubainama, tauna Naḡopore soinama ya voie be sipu kosinidie matakeda ya rodedina da tauwai guri aneanama nam Israel sededima kaevoudima sibo yai guridi.

²⁹ Israel banegidima adi waisumaḡama aubainama, taudi egasi sabasabanama a davuna maika kabe dobu ḡasaḡasarine ti naḡonqo. Inam raḡanine Ijipt banegidima ai sinedi da muridiḡa kabe ta naḡo da a monu rovona.

³⁰ Israel banegidima adi waisumaḡama aubainama, Jeriko meagainama raḡan 7 nopolie taudi ai verau kwaviviro be adi waisumaḡe inam garibabana ya rauburirina.

³¹ Be toretore waivinama isanama Reiheb, tauna na waisumaḡama aubainama tauwai neneḡana rabui ya sagudina. Vutuna aubainama Israel banegidima tauna nam ti gurina, rawarawaḡaiḡaidima ḡesaudima ai guridina maika.

³² Be aba ḡesaunama sibo yà riuemi? Nam gavogavo ima kenakenana da banaga ḡesaudima adi giūma sibo è riuemi maika, Gidion, Barak, Samson, Jepta, Deivid, Samuel be peroperoveta ḡesaudima. ³³ Taudi vutudi adi waisumaḡe guyaguyau ḡesaudima adi tauiḡarama ai gwaḡedina. Be taudi adi waisumaḡe didimanae

awai badana. Be ġesaudima Mamaitua aba ġarodie ya sausaugena, taudi a paġona. Be ġesaudima laion iġeigeridima a kawa gaugaudina. ³⁴ Be ġesaudima adi waisumaġġama aubainama kai menamenane be nam ti kara gorudina. Be mate tauiġara ġesaudima nam teneteneġina da sibo taudi ai guridi. Be adi vogwaġagwaġġae ai rewapana, be adi ġaviam a ai gwaġed be a tavudina. ³⁵ Be waiwaivi ġesaudima adi banagama guriguridima peroveta ai yawasanidi be a ragau munaġedina.

Be tauwai sumaġa ġesaudima piripiri dosidima a banavidina. Banaga gewegewedima tauwai sumaġa ġesaudima waiguri makaiedima nam ti ġoena. Baninama taudi adi ġoanama da ta kovoġa da ta kovoġa guratedi, be muriġa da tai guri ġomedina. Be a riuriuedina, “Deġoda Mamaitua ko riutuatuġġien, tokare ka riuporemi be ko naġona” Be tauwai sumaġa taudi Mamaitua riutuatuġġienama nam ti ġoena, baninama taudi a kataiena da tokare midisuġu munaġa na raġanie taudi mate ta midisuġu be yawasana vere vavasaġinama ta paġona. Vutuna aubainama taudi waiguri makaiedima a tuaġai be noġone a kovokovo guratedina, muriġa da awai guri ġomedina. ³⁶ Be tauwai sumaġa ġesaudima ai diboġidi, a kwapudi, a rauseinidi be dibure a biribiridina. ³⁷ Be ġesaudima a rauyekudi da a gurigurina, be ġesaudima soae a soasoa rakedina, be ġesaudima a rarau kwatikwatidina. Inam banegidima waisumegidima, taudi gara ragoragodima a kotekotedina maika sipu bo

gote kopidima. Be taudi waikaruwaḡawaḡa banegidima, be banaga taudi a raraukivi gewegewedi be a kawakawa gewegewedina. ³⁸ Banaga gewegewedima tauwai sumaḡa a kauedi da adi kaba miama dobu kavekavedie, oya debediḡa, guba be dom nopolidiḡa a miama naḡona. Inam nama banegidima waisumeḡidima uma dobunama nam i raukitedina da sibo a mia.

³⁹ Inam banegidima Mamaitua yai aninedi be e kawakawa saḡedina adi waisumaḡama aubainama. Be yaḡoro da Mamaitua aba ḡarodie ya sausaugena nam ti paḡona. ⁴⁰ Baninama Mamaitua na ogama verenama ya taraḡina da yawasana kenakena nonoḡinama nam taudiḡa sibo a paḡo doke. Ibewa da taudi tauda ta raberabedana, naumeki da tauda taudi mate tawai rawateḡeina raḡanine, Mamaitua aba ya sausaugedana baniḡominama, tokare matabuda tà banavina.

12

Matadama tà pore da Yesu taunaḡa tà kita didina

¹ Yodi tè kita da waisumaḡa kana matamatama toitoi dobu matabuna yai verau kwaviviro da ya tava munaḡana. Vutuna aubainama abāga kauidima ta panipanida be ta sorusoru waitinamuridana, vutudi tà kaiporaporaḡana. Be mate gewagewa tà gose poredina, be tauda naumeki da waireisis nophone tà manini kauana. ² Be matadama tà pore da Yesu taunaḡa tà kita didina. Tauna vutuna dà waisumaḡama yai kare be parate e tavaitedana. Tauna nuavere

dosinama paǵonama aubainama guri waimata warawaranama korosie ya dami porena. Be yodi tauna Mamaitua na waiguyauma gabune, kasaunama yauwane e miamiana.³ Ko noǵoti da tauna banaga gewegewedima adi pariviravirama matabudi yai niuredina. Vutuna ko noǵoti da taumi tokare nam ko tunigari be nuemima e beku.

Mamaitua natunatunama e kwapukwapudina

⁴ Taumi gewagewa ko waiǵaviena inam naumeki, be yaǵoro nam piripiri ko banavi be kosinimima i darorona. ⁵ Mamaitua na sedama āgarodie aba ya riuriuna nuemima ya koa, bo? Tauna duǵumima aubainama umanama ya riuna, “Taukui, raǵanine Bada waikatakataimma aubainama e kwapukwapumna, nam kwai nuaboya.

Be raǵanine aba kuya voivoie be e riutuágaiemna, nam nuamma e beku.

⁶ Baninama Bada aitaugā ewai nuapaǵoedina taudi vutudi e kwapukwapudina.

Be aitaugā da ewai kawa natunedina, tauna e kovokovogidi be ewai katakataidina.”

⁷ Deǵoda piripiri ko banabanavidina, naumeki da ko dami poredi be ko noǵoti da inam Mamaitua e kwapukwapumina, baninama taumi na sedama aubainama. Baninama tamatamadama matabudi adi vaiyaima inam nama. ⁸ Mamaitua na sedama matabudi e kwapukwapudina. Be deǵoda Mamaitua tam nam e kwapum, tam inam nam tauna natuǵomina. Tam maika keda gomenimma, be nam tamam. ⁹ Tauda matabuda tamatamadama uma dobue ta kwapuda be tà

viviviviredina. Vutuna aubainama Mamaitua mate tà vivire be tà yawasanana. Baninama tauna tauda aruidama matabudi tamedima.

¹⁰ Rağanine tauda ġauġaubode tamatamadama uma dobue taudi adi ġoane nama modi bisanama nopolie a rautapa kwapudana. Be Mamaitua e kwapukwapudana, inam tauda sagudama aubainama, da tauda tokare tauna maika banaga babaudama ta tubuġa. ¹¹ Be Mamaitua e kwapukwapudana rağanine, tauda nam tamawai nuaverena. Be tauna na waikwapuma banidima tokare tà kataiedina, inam kawapudima damodie didimana be suba tà banavidina.

¹² Vutuna aubainama nimemima ko kawa didimanidi, be kaġemima koya nokudi be ko mi amiana, ko midisūg be ko varoronidi da tai rewapanā munaġa. ¹³ Be ami waisumaġe naġo koi karea keda didimanine. Inam kedane tokare nam ko beku, ibewa da ko yawasanana.

Mamaitua nam ko miatautaurie

¹⁴ Ko raurubu gurata da banaga matabudi mate subae ko miana. Be mate taumi sibo yawasana babaunama banagimima koya tubuġa, bani nama deġoda taumi nam nama ko tubuġa, taumi tokare Bada nam ko kita. ¹⁵ Ko kita kaua da ġaromie nam aitau Mamaitua na raukiviverema e miatautaurie. Baninama deġoda inam banegi nama tokare pesi gewagewanama e tubuġa, be gewagewa ġesaudima mate e saġedi be banaga e kawa miremiredina. ¹⁶ Be mate ko kita kaua da nam aitau ġaromie e badara yababayababa. Be mate nam Mamaitua ko noġota tuaġie maika Iso, baninama Iso tauna yaba gewagewanama ya voiena.

Iso tauna tautuaḡa aubainama, raḡan muriḡa tamanama na waiguyauma sibo yai buderiena. Be kaniguri yai sina da na waiguyauma tasinama ya utena, be tasinama ḡarone kani ya paḡona. ¹⁷ Be ko noḡoti da muriḡa tauna tamanama na waiaiainama ya ḡoena be you, tamanama Iso ya riutuāḡaiena. Be tauna nam keda deḡo i banavina da na voia waigewama sibo ya kawa didimani, avedi da ma ḡabana keda ya wanewanena, be nam teneteneḡina.

¹⁸ Be taumi Mamaitua ḡarone koya naḡo be koyawai sumaḡena raḡanine, dabudine taumi yodi Mamaitua nam koma nainairena, Israel banegidima maika. Taudi boni oya Sainai diane a midi be oyanama debane kai ya remremna a kitana, Mamaitua Mousis mate a giugiuna raḡanine. Dabudine dobu yai kupikupi be kaibitibiti dosinama ya tavana. ¹⁹ Naumeki da bogigi ya riuriuna murine, bona dosinama a vaiena maika parere. Dobudine taudi a naira da a naira kauana, vutuna aubainama taudi Mousis a riuena da tauna Mamaitua sibo yai baḡana, baninama taudi Mamaitua bonanama vaienama nam ti ḡoena. ²⁰ Dabudine Mamaitua ya riuna, “Deḡoda ai banaga bo ai musara uma oyane e naḡona, taudi ko rauyekudi da ta gurina. Dabudine nama a vaivaiena, taudi a naira da a naira kauana.” ²¹ Be abaḡa taudi a kitekitedina inam ai nuanainaira kauana. Vutuna aubainama Mousis ya riuna, “Taugu naira e kawakawa kaḡagusugusuguna.”

²² Be taumi inam nam nama. Taumi oya Saionma, Mamaitua yawayawasaninama na

meagaie koya tavana. Inam vutuna Jerusalem marae be dabudine anea ġumnama nam anisiesievi ma mosaridi a rawateġeidina, dabudine taumi koya tavana. ²³ Be mate taumi Mamaitua na damma ġarodie koya tavana. Taudi vutudi kaevoudima yai yawasana dokedina. Taudi isedima Mamaitua marae ya girumi be ta kenakenana. Be mate taumi Mamaitua ġarone koya tavana, tauna vutuna tokare banaga matabudi e etaredina. Be mate taumi didimana banegidima aruidima ġarodie koya tavana. Taudi vutudi Mamaitua ya voiedi da banaga batuturidima a tubuġana. ²⁴ Be mate taumi Yesu ġarone koya tavana, tauna vutuna waianina vaunama ya utedana. Yesu tauna Mamaitua be tauda poude e midimidina. Be kosininama dà gewagewama ya koġa poredina. Yesu kosininama nopone vari verenama e kenakenana, nam Eibol kosininama maika.

²⁵ Vutuna aubainama ko kita kaua da Mamaitua aba e giugiuena ko voteyeteyena, be nam ko vaia pore. Baninama boni Israel nama uma dobue Mousis Mamaitua na giuma ya giugiuena, taudi a vaia pore be kovogħa dosinama a banavina. Be yodi inam mara banaginama e giuguedana, be deġoda riunama tà rawaġaġaiena, tokare dà kovogħama ya moraba da ya moraba vavasaġħana tà paġona. ²⁶ Boni Mamaitua ya giugiuna, bonane dobu ya gusuna. Be yodi tauna na saugama ya boru munaġe be ya riuna, “Taugu tokare raġan ġesaune gunuma be dobu yà gusu waid-aberara munaġedina.” ²⁷ Be inam giunama: “Raġan ġesaune e voia munaġena”, baniġominama

inam umanama: Tauna doğae be gunume, yaba matabudi boni ya voivoiedina, vutudi e gusu waidaberaridi be ta samoana. Be nam teneğidima nama ta kenakena. Be değō yabedima nam e gusu waidaberaridi, taudi tokare ta kena nonoğana, be nam ta samoan.

²⁸ Be tauda sibo naumeki da Mamaitua tēi kai-wena, baninama tauda na waiguyauma wairewapanā vavasağinama tokare tà pağona. Be inam waiguyaunama tokare bagibaginama e midina, be nam ta gusu waidaberari. Vutuna aubainama tauda Mamaitua ġarone ma vivirida be ma nairida tà rauduneena. ²⁹ Baninama tauda dà Mamaituama tauna maika kai yaba matabuna tauwai karamutunama.

13

Kuristen banagidama nema sibo tē mia bakona

¹ Ko kaigurate da Kuristen wainuapağone ami banagama ami banagama koi nuapağoeđina. ² Be vağavağai sibo koyai aninedi da ami vadae sibo a sağana, baninama banaga ġesaudima nama a voivoiana, muriğā anea a kayowai doka sağedina adi vadae. ³ Be ami banagama dibure miemienidima nam ko noğota poredi, baninama ko noğoti da taumi mate kabe dibure ko dibudibura tenağā. Be banaga tawai nuatoitoina mate nam ko noğota poredi, baninama ko noğoti da taumi mate kabe nama kowai nuatoitoi.

⁴ Be matabumi nağı sibo koya vivira kauena. Be nam am visarama bo am tauğomama debane mui kwa pore. Baninama aitaugā nama ta voivoiana, Mamaitua tokare etare e sivudina,

be teneğinama nama banaga badabadaridima ġarodie e tubuġana.

⁵ Ami yawasanae mane nam koi nuapaġoe. Deġoda aiyabaġa ġaromie tima kenakena inam sibo naumeki, baninama Mamaitua umanama ya riuna,

“Taugu tokare tam nam yà gosem be nam nu-aguma e koa.”

⁶ Vutuna aubainama tauda nuadama torane umanama tokare tà riuna,

“Bada tauna vutuna yau tausaguma. Taugu tokare nam yà naira. Aitau tokare nema e bakegu?”

⁷ Aitauġa boni aubaimima ai bada be Mamaitua riunama ġaromie a giugiuena, vutudi ko noġotidi. Be adi yawasanae nema awai patutuna, vutuna koi nuanoġonogotedi be adi waisumaġama koi tupotupoġanena.

⁸ Yesu Keriso tauna vutuna teneğinama boni, yodi be nokoi ya naġona e miamia nonoġana.

⁹ Waikatakatai tabu be tabu kaikaiyovudima nam taumi tai doka waigewemi. Be verenama da Mamaitua na raukiviverema nopodama sibo ya kawa rewapanina, be nam kani adi tarawatu. Kani adi tarawatuma inam nam banibiribiridi.

¹⁰ Tauda dà oltama riuriu kauinama inam marae. Be pirisi aitaugħa dobue tarawatu poredima tawai muriwatanedina, taudi nam teneteneğina da inam oltane kani ta sana rubu.

¹¹ Boni pirisi dosinama tauna musara kosinidima ya kiroġa nawe gabu babaune, be dabudine musara kosinidie Mamaitua ġarone ya tipatipana, tauna be banaga adi gewagewama aubaidima.

Be musara banikavedīgā ġavoe meagai diane a gabugabu gorudina. ¹² Be kauinama teneġinama nama Yesu ġarone, tauna kosinine na banagama ya kawa babaudina, be meagai diane yai nua-toitoina. ¹³ Vutuna aubainama tauda mate nama, yodi ġavoe tà nagħoġna tauna ġarone. Be deġoda dobu e tuaġġieda be Yesu isanama aubainama tai varavaradana, naumeki da inam waivare-varedima tunide tà biridi be tà dami pore-dina. ¹⁴ Baninama tauda dà meagaima kennakena nonoġinama nam uma dobune ima kennakenana. Ibewa da tauda dà meagaima kennakena nonoġinama tokare e veraverauna e tavana, vutuna yodi tà wanewanena.

¹⁵ Vutuna aubainama raġġan matabuna Yesu Kerisoe tauda dà puyoma kaisuġusuġu Mamaitua tà utena. Inam vutuna tauda mudude Yesu Keriso tawāi maġatarina. ¹⁶ Be mate nam nuemima e koa da ami banagama ġarodie vere ko voie be koi saguna. Inam waisagudima vutudi taudi puyo, be inam puyodima vutudi Mamaitua ta voie da ewai nuaverena.

¹⁷ Taumi ekalesia ami babadama ko voteyeteyedi be aba ta riuriuemina, naumeki da ko voiedina. Baninama taudi vutudi ta raberabemina da ami waisumäge nam ko beku, be nema ġaromie ta noyanoya bakona, tokare Mamaitua e kaiviredina. Vutuna aubainama ko voteyeteyedi da adi noyae ma nuaveredi ta noyana, be nam ko tainuaboyedi. Baninama deġoda ko tainuaboyedina, tokare nema ta sagu bakemi?

¹⁸ Yau bana, aubaimaima ko moiragi nonoġana, baninama tauma ama noġote nam aba ima tatai

paraparamaina, be tauma ka raraub rubu guratana da yaba matabuna ġarone sibo yawasana verene kè miana. ¹⁹ Be yau waibaġama tenaġa ġaromie yà boruboruna da aubaiguma ko moiragi da taugu waiġapa sibo ġaromie è tava munaġana.

²⁰ Tauda dà Badama Yesu, tauna sипу таурabenama wairewapaninama. Tauna kosinine waianina vaunama ya kawa rewapani be yodi e kenakena nonoġana. Vutuna aubainama tauna gurie be Mamaitua ya kawa midisuġu munaġena. Be yodi taugu yà moimoiragina Mamaitua suba tauvoienama ġarone, ²¹ da tauna sibo ya voiemi da taumi yawasana matabuna ġarone tauna sibo koyai nuaverena. Yodibe taumi teneteneġinama da na ġoanama ruvane nama voia veredima sibo Yesu Kerisoe koya voiedina. Tauna vutuna tà kaisuġusuġu nonoġena. Inam riukaua!

²² Yau bana, yàwai baġa guratema da yau raukurama matabudi ko ragau kauedina. Bininama taugu yau letama rautupo ġominama ġaromie è girumina.

²³ Be yài varimi be ko kataie da turadama Timoti dibure be a kaiporena. Deġoda waiġapa ġarogue e tavana, naumeki da tokare ka verau be ka vakitemina.

²⁴ Ekalesia babadidima matabudi ko riuedina tauma kawai kaiwedina. Be mate Mamaitua na damma matabudi kawai kaiwedina. Be Itali banegidima mate taumi tawai kaiwemina.

²⁵ Mamaitua na raukiviverema sibo matabumi ġaromie ya kenana.

**Vari Verenama
The New Testament in the Dawawa Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Dawawa long Niugini**
copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dawawa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

9b8bda32-db42-5be3-9d24-4e4a5d5f65b2